

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 9

Olsztyn, Piątek 11 stycznia 1946 r.

Rok II

Jestesmy na polskiej ziemi

Tereny, położone na zachód i na północ od granic Rzeczypospolitej Polskiej, które w wyniku ostatniej wojny zostały wcielone do państwa polskiego. nazywamy Ziemią Odzyskanymi.

W nazwie tej, ustalonej już i upowszechnionej, zawiera się zasadniczy tytuł prawny Polski do posiadania tych ziem: były one polskie, zostały nam przemocą wydarte, przetrwały wieki niewoli i dziś — odzyskane siłą oręża polskiego i radzieckiego żołnierza — powróciły w granice Rzeczypospolitej.

Ziemia Odzyskana — to znaczy nasza, polskie. O tym nie wolno nam zapominać ani na chwilę. Świadomość polskości tych ziem musi towarzyszyć nam zawsze, w każdym momencie naszej działalności na Ziemiach Odzyskanych. Stanowi to najwyższy nakaz uświadomienia narodowego i obywatelskiego, nakaz polskiej racji stanu, nakaz tej misji dziejowej, która przypadła w udziale naszemu pokoleniu.

Świadomość polskości Ziemi Odzyskanych szczególnie jest ważna dla nas — tu, na ziemi warmijsko-mazurskiej, gdzie mimo zawieruchy wojennej pozostała znaczna liczba miejscowej ludności polskiej, Warmiaków i Mazurów.

Zadaniem naszym jest zagospodarowanie i odbudowa tej części Polski, usunięcie resztek naliciałości wiekowej niewoli niemieckiej i przywrócenie Narodowi Polskiemu jego sygnów, którzy tak długo cierpieli w niewoli germańskiej.

I ziemię tętejszą i lud tętejszy musimy nauczyć się kochać, boć to cząstka naszej wielkiej Ojczyzny.

Tylko serdecznym ukochaniem odbudujemy ten kraj, zespolimy go na zawsze z Macierzą, stworzymy zeń to, czym być może i powinien: najczystsza perła naszej Ojczyzny. WIM.

Prywatny testament Hitlera

odnaleźli oficerowie wywiadu brytyjskiego

Londyn, 11.1. (PAP). Agencja Reutersa donosi z Badgodesberg w Nadrenii, że wraz z politycznym testamentem Hitlera oraz jego aktem ślubu znaleziono również prywatny testament Hitlera.

Dokument ten jest podpisany przez Marcina Bormanna, Goebbelsa oraz generała lotnictwa von Buelow, jako świadków.

Lódź liczy ponad pół miliona mieszkańców

Lódź, 11.1. (PAP). Ludność miasta Łodzi od roku ubiegłego powiększyła się prawie o połowę i wynosi obecnie przeszło 500 tysięcy mieszkańców.

Pokój dla świata jest konieczny

Premier Attlee otworzył konferencje ONZ

Londyn, 11.1. (Obsł. wł.). Wczoraj o godz. 16 w londyńskiej Center Hall rozpoczęte zostały obrady Organizacji Narodów Zjednoczonych które król angielski w swoim przemówieniu bankietowym nazwał największymi, jakich historia Wielkiej Brytanii nie zna.

Zagaił konferencje ONZ delegat Kolumbii Zueletta Ahel, wyrażając nadzieję, że będą one prowadzone tak, jak i w San-Francisco w atmosferze wolności i swobody.

Następnie przystąpiono do wyboru przewodniczącego. Zostały wysunięte dwie kandydatury: min. belgijskiego Spaaka i min. norweskiego Lie. W wyniku tajnego głosowania został wybrany min. Spaak. 28 głosami.

Prezydent zgromadzenia ONZ Spaak po wygłoszeniu przemówienia, udzielił głosu premierowi brytyjskiemu Attlee, który oficjalnie otworzył konferencje ONZ.

Wielka mowa premiera Attlee

W swojej mowie premier Attlee na wstępie podziękował Komisji Przygotowawczej za pracę, ożywioną poczuciem odpowiedzialności i chęcią służenia dobru ogólnemu.

Następnie premier zaznaczył, iż widzi możliwość zgodnej współpracy wszystkich narodów. Gdy Anglia stała w obliczu niebezpieczeństwa inwazji nieprzyjaciela, wówczas wszyscy, jak jeden, stanęli w pogotowiu do wal-

ki, tak i obecnie wszystkie narody winny stanąć do pracy nad utrwaleniem pokoju.

Pokój dla świata jest koniecznością, ponieważ stan współczesnego uzbrojenia, w razie konfliktu, grozi zagładą cywilizacji. Wita też ideę powołania Komisji do kontroli nad energią atomową. Jest głęboko przekonany i ożywiony wiarą w wielkie wyniki pracy dla ludzkości, aby ją uchronić od strachu.

Następnie premier Attlee wskazał na niejako symboliczne znaczenie, że obradują w gmachu, który jest synonimem porządku i prawa.

Zakończył swe przemówienie wyrażeniem przekonania, że obrady doprowadzą, bo muszą doprowadzić do takich wyników, aby to zagwarantowało ludzkości bezpieczeństwo, sprawiedliwość i gospodarczy dobrobyt.

Podniosły nastrój

Londyn, 11.1. (Obsł. wł.). Komentatorzy prasowi stwierdzają, iż na sali obrad ONZ, w której są scharmonizowane kolory błękitny, kremowy i złoty, panuje nastrój podniosły w atmosferze poczucia historyczności.

Po skończonej misji w Rumunii

Londyn, 11.1. (Obsł. wł.). Ambasador Stanów Zjednoczonych po zakończeniu prac w Bukareszcie udał się samolotem do Londynu.

O zmianie mandatu nad Palestyną

Londyn, 11.1. (PAP). Jak donoszą z Waszyngtonu, Żydzi amerykańscy domagają się oddania Palestyny pod zarząd Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Gen. Prugar-Ketling

szefem gabinetu Naczelnego Dowódcy W. P.

Szefem gabinetu Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego i Ministra Obrony Narodowej został mianowany przybyły ostatnio do kraju gen. bryg. Bronisław Prugar-Ketling, były szef departamentu piechoty M. S. W.

Podczas kampanii wrześniowej dowodził dyw. karpacką, w 1940 roku

walczył we Francji na czele 2-ej dywizji strzelców pieszych. Po klęsce francuskiej przekroczył wraz z dywizją granicę Szwajcarii, gdzie był internowany, przebywając do grudnia r. ub., kiedy powrócił do Polski.

(PAP)

Rozwiązanie parlamentu w Belgii

Bruksela, 11.1. (PAP). Premier belgijski van Acker odczytał na śródowym posiedzeniu parlamentu dekret regenta księcia Karola o rozwiązaniu senatu i Izby Deputowanych.

Wybory zostały wyznaczone na dzień 17 lutego. Nowy parlament zbierze się 8 marca.

Trudności komunikacyjne Francji

Paryż, 11.1. (PAP). Francuski stały komitet żywnościowy oświadczył, iż 10 milionów hektolitrow wina zostanie wylane na ulice Algieru, jeśli nie zostanie ono przetransportowane do Francji przed kwietniem. W kwietniu bowiem odbywa się nowe winobranie.

Strajk powszechny w Grecji

Londyn, 11.1. (PAP). Agencja Reutersa donosi z Aten, że generalna konfederacja pracy proklamowała w dniu 8 b. m. strajk powszechny. W Atenach strajkuje 17 tysięcy robotników i tyleż mniej więcej w Pireusie. W dniu 9 b. m. przyłączyli się do strajku kolejarze.

Zaprzestac ognia!

W Chinach nigdy już nie będzie wojny domowej

Londyn, 11.1. (Obsł. wł.). W Chinach obie dotychczas walczące strony, wydały rozkaz zaprzestania wzajemnie wrogich działań.

General Chin komunistycznych Czou

En-Lai uroczyste oświadczył: «Przyśięgam, że nigdy już nie będzie wojny domowej, gdyż czuwać nad tym będzie komitet, złożony z dwóch Chińczyków i delegata amerykańskiego».

S. P.

STANISŁAW KUTRZEBA

Posel do KRN, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, zmarł w Krakowie dnia 7 stycz. 1946 r.

Prezydium Krajowej Rady Narodowej

Na froncie walki o praworządność (3)

Komisja specjalna do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym

Trzecim środkiem, który zastosował Rząd w walce z katastrofalnym wzrostem przestępczości i obniżeniem moralności szczególnie w życiu publicznym, jest Komisja Specjalna do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.

Postępowanie doraźne przewiduje szybszy i surowszy tryb ścigania pewnych przestępstw, wymienionych w kodeksie karnym, ponadto dekret o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa wprowadza nowe stany karalne, nieznanne dotychczasowemu ustawodawstwu. Komisja Specjalna stanowi również nowy, odrębny organ władzy państwowej, powołany do wykrywania i ścigania przestępstw, godzących w interesy życia gospodarczego lub społecznego Państwa.

Do zadań Komisji w szczególności należy ściganie przywłaszczeń, grabieży mienia publicznego albo będącego pod zarządem publicznym, korupcji, łapownictwa, spekulacji i t.zw. szabrownictwa.

W wykonaniu powyższych zadań Komisja posiada niezwykle szerokie uprawnienia. Przede wszystkim, podobnie jak Sąd i Prokuratura, ma prawo przyjmowania od każdego oby-

watela doniesień o podlegających jej przestępstwach.

Każdy, komu wiadome jest jedno z wyżej wymienionych czynów i komu—z tych czy innych względów—nie dogadza doniesienie do Prokuratora, będzie mógł zwrócić się do Komisji Specjalnej z pełnym zaufaniem, że skarga jego odniesie właściwy skutek.

W zakresie czynności dochodzeniowych oraz stosowania środków zapobiegawczych Komisja ma uprawnienia organów sądowych i prokuratorskich, t. zn. prowadzi sprawę aż do wniesienia aktu oskarżenia do właściwego Sądu.

Niezależnie jednak od tego Komisja może zlecać wszelkim władzom i urzędom państwowym i samorządowym oraz władzom sądowym i prokuratorskim tudzież wszelkim organom kontroli społecznej wykonania swoich postanowień, które są ostateczne i niezaskarżalne.—Może nadto, nie kierując sprawą na drogę postępowania sądowego, osadzić sprawcę w obozie pracy przymusowej na okres do 2 lat.

W ten sposób w zakresie ścigania określonych przestępstw Komisja Specjalna jest najwyższą niczym nieograniczoną instancją, której podlegają wszystkie dziedziny życia pu-

blicznego i wszystkie odłamy narodu, nawet te, które, jak wojsko, służba bezpieczeństwa, kolej itp. — w myśl normalnych przepisów—korzystają z odrębnego wymiaru sprawiedliwości.

Tak pojęta Komisja Specjalna może i powinna spełnić olbrzymią i dobroczynną rolę w Państwie docierając wszędzie, do najdalszych zakamarków naszego życia publicznego, niedostępnych częstokroć dla Prokuratury i rozporządzając nieograniczonym niemal aparatem wykonawczym w postaci całej maszyny państwowej. Komisja Specjalna musi stać się żelazną miotłą, która wymiecie z naszego życia bezmiar łajdactw i nieprawości i oczyści zatęchłą atmosferę powojennej demoralizacji i rozprzeżenia.

Organizacyjnie Komisja Specjalna przedstawia się jako ciało kolegialne, złożone z przewodniczącego i 8 członków, mianowanych przez i rezjdujm KRN, W terenie działa ona za pośrednictwem delegatur: stałych dla pewnych okręgów, bądź czasowych — dla określonych spraw. W województwie Mazurskim czynna jest już taka stała delegatura Komisji Specjalnej z wiceprezesem Sądu Okręgowego Zdzisławem Amsterem na czele. Nie wątpimy, że działalność jej nie zawiedzie pokładanych nadziei społeczeństwa i przyniesie nam rzeczywisty przełom na odcinku walki o moralną odbudowę narodu.

J. Smolenski,

Wspólny blok ludzi pracy Przed Kongresem chłopów polskich

W całym kraju odbywają się zjazdy powiatowe i wojewódzkie Str. Lud., na których ustala się skład poszczególnych delegacji na Kongres Str. Lud., który rozpoczyna się w Warszawie dnia 13 b. m.

W dnach 6 i 7 b. m. odbywał się w Łodzi wojewódzki zjazd Stronictwa Ludowego.

W drugim dniu obrad ob. Dąb-Kociół wygłosił referat na tematy gospodarcze. Referent podkreślił z naciskiem, że wieś jest obecnie uświadomiona politycznie i nie pozwoli się nikomu okłamywać.

Robotnicy i inteligencja pracująca oddają dla odbudowy kraju cały swój wysiłek. Chłop również musi zrezygnować z wielu swych potrzeb na rzecz odbudowy kraju. Musi oddać świadczenia rzeczowe w zrozumieniu powszechnych potrzeb.

Referent wzywa w związku z zagadnieniem kształcenia fachowego do podniesienia gospodarki rolnej i przedstawienia jej na bardziej dochodową.

W Lublinie, na wojewódzkim zjeździe Str. Lud. był obecny min. Informacji i Propagandy St. Matuszewski, który omówił sprawę zasiedlenia Ziemi Zachodnich, sprawę świadczeń rzeczowych i jedności narodowej.

Dażeniem naszym jest — mówił minister — stworzenie jednego bloku wyborczego, w którym ramię przy ramieniu pójdą do wyborów chłop, robotnicy i inteligencja pracująca.

Poza delegacjami przybędą na Kongres grupy regionalne oraz przedstawiciele poszczególnych organizacji młodzieżowych.

Kongres, który jest 5-tym z rzędu, zapowiada się jako wielki zjazd chłopów z całego kraju.

Współpraca kolejarzy i górników zwiększy ładunek z gła

W Katowicach odbyło się zebranie sprawozdawcze kolejarzy Okręgowej Dyrekcji Kolei Państwowych, zwołane

Likwidacja niedobitków faszyzmu

Belgrad, 11.1 (obsł. wł.). Sąd Okręgowy w Belgradzie rozpatrywał sprawę jednej z organizacji faszystowskich, które współdziałały z Niemcami w okresie okupacji Jugosławii.

Sąd skazał przewodniczącego organizacji na karę śmierci, jedenastu członków zaś na więzienie.

z inicjatywy Nadzwyczajnej Komisji Rządowej ds. usprawnienia transportu kolejowego.

Naczelną Dyrektora Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego wystąpił z propozycją współzawodnictwa między górnikami a kolejarzami śląsko-dąbrowskimi w dziedzinie załadunku i wysyłki węgla.

Kolejarze przez aklamację przyjęli umowę o współzawodnictwie, zobowiązując się podstawić konieczną ilość wagonów oraz dopilnować, aby pociągi z węglem były planowo skierowywane do stacji przeznaczenia.

Przegląd prasy

Szanujmy nasze symbole

Na łamach »Wiad. Mazurskich« poruszaliśmy kilkakrotnie sprawę braku szacunku i nadużywania naszych symboli i barw narodowych.

Z przyjemnością notujemy, iż wszczęta przez nas akcja przywrócenia rzeczywistej wartości drogom każdemu Polakowi symbolom spotkała się z żywym odzewem w prasie krajowej.

»Rzeczpospolita« pisze:

»Razi to i obraża nasze uczucie narodowe. Te liczne samochody młodych urzędów czy firm z biało-czerwonymi proporczykami często z blachy, lub wprost malowanymi na chłodnicy motoru, ośmieszają nas w oczach zagranicznych gości. Jesteśmy chybiśmy każdy drobiazgi cechowali narodowymi barwami. Te nieszczęśliwe własnym kraju i nie ma powodów, byśmy każdy drobiazgi cechowali narodowymi barwami. Te nieszczęśliwe orły, spotykane w witrynach sklepów w towarzystwie główki kapusta czy wianka kiełbasy, rumienia się z nas ze wstydu. Te zrudziałe flagi zatknięte przy każdym urzędzie niewiele pomogą mu przy wykonywaniu jego zadań.

Uszanujmy więc nasze symbole usuwając resztki sztandarowej gorączki. Trzeba wytłumaczyć tym godnym pożałowania — przez swe nieuctwo — ludziom, że biało-czerwony proporczyk, choćby nawet był z blachy, nie doda im splendoru, a orzeł w witrynie sklepowej nie zwabi klientów. Świąteczne flagi, powodujące jedynie dysharmonię powszedniego dnia, trzeba usunąć, by przed bezmyślnym nadużywaniem nie straciły znaczenia rzeczywistej wartości.

Nielegalny handel samochodami karany będzie przez sady doraźne

Dnia 15 b. m. upływa termin zgłaszania pojazdów mechanicznych, posiadających numery próbnе, do rejestracji w biurach P. U. S.

Zaznaczyć należy, że próby rejestracji pojazdów, zabezpieczonych w imieniu instytucji państwowych, samorządowych lub społecznych, na osoby lub instytucje prywatne oraz transakcje handlowe tymi pojazdami podlegać będą sądom doraźnym.

Państwowy Urząd Samochodowy komunikuje, że termin 15 stycznia r. b. nie będzie w sprawach rejestracyjnych przedłużony.

Z dniem 15 stycznia r. b. pojazdy mechaniczne, kursujące bez stałego kart ewidencyjnych, a posługujące się t. zw. „zaświadczeniami na numery próbnе“ będą zatrzymywane przez organy Urzędu Bezpieczeństwa, Milicji Obywatelskiej i Głównej Inspekcji Samochodowej P. U. S.

Wyrzutów sumienia nie mam!...

Zandarm=volksdeutsch przed Sadem Specjalnym w Krakowie

Specjalny Sąd Karny w Krakowie rozpatrywał sprawę Karola Pizsa, volksdeutscha, funkcjonariusza »Hilspolizei« przy Komendzie żandarmerii w Limanowej.

Oskarżony przez 5 lat systematycznie dopuszczał się zbrodni na ludności cywilnej. Ofiarami jego bestialstwa padła niezliczona ilość Polaków i Żydów, których oskarżony bądź usmiercał własnoręcznie bądź też

współuczestniczył w ich aresztowaniach i egzekucjach.

Zbrodniarza najlepiej charakteryzują jego własne słowa, wypowiedziane przed sądem: »Wyrzutów sumienia nie mam; drugi raz uczyniłbym to samo, gdybym raz jeszcze znalazł się w podobnych warunkach«.

Zbrodniarz został skazany na karę śmierci.

„Śluby Panienskie“ we Wrocławiu

W niedzielę 6 bm. odbyło się we Wrocławiu uroczyste otwarcie sezonu-dramatycznego teatru miejskiego premierą komedii A. Fredry „Śluby Panienskie“.

„Wiadomości Mazurskie“

sa Twoim przyjacielem i doradcą — współpracuj z nimi, nadsyłając informacje, uwagi i spostrzeżenia

D Z I E Ń
OLSZTYNA

O łączność naszą ze światem

Jak pracuje Poczta w okręgu Mazurskim

Będzie mieli telefony
automatyczne

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Olsztynie przeprowadza prace nad uruchomieniem miejskiej telefonicznej centrali automatycznej. Centrala obejmie 600 aparatów telefonicznych.

W niedługim czasie uruchomiona będzie również międzymiastowa centrala automatyczna, która obejmie 100 numerów.

Prace nad uruchomieniem obu central automatycznych zakończone będą w przyszłym miesiącu. W związku z tym miejscowa Dyrekcja wstrzymuje się z przeróbką aparatów tarczowych (automatycznych) nakołbowe, wskutek czego ostatnio daje się odczuć w Olsztynie brak aparatów z korbkami, które już w tej chwili nadają się do zainstalowania. (B.)

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 18.30 – krotchwila „Wroczynskiego p.t. „Gwiazdor i kinomanki“.

Kino „Polonia“

Film produkcji radzieckiej p. t. „Szalony Lotnik“. Początek seansów o godz. 15, 17 i 19.

Kino „Mazur“

Film amerykański „Dziewcze z dalekiej Północy“. Początek seansów o godz. 15, 17 i 19.

Poznaj te Ziemie

Muzeum na Zamku w Olsztynie

Piękne komnaty zamku olsztyńskiego przeznaczyci Niemcy na siedzibę najwyższego przedstawiciela lokalnych władz politycznych – Prezydenta Regencji.

Rzeczpospolita, obejmując te ziemie w swe posiadanie wieczyste, umieściła tu – muzeum, przeznaczając gmach na cele kulturalne.

Zestawienie to ma swoją wymowę. Propagandowe zbiory niemieckie zostały usunięte, natomiast ocalałe cenne eksponaty folklorystyczne i plebiscytowe zostały zabezpieczone przez Wydział Kultury i Sztuki, jak również uchroniono przed zniszczeniem

szereg zabytków w terenie, niektóre zaś przewieziono do Olsztyna.

Tu – staraniem szczerłego grona pracowników muzealnych – na czele z pełnym energią i zapałem kustoszem ob. Skrupskim, pomimo braku funduszy – uruchomiono wystawę na Zamku, która staje się zrębem przyszłego właściwego muzeum.

W odremontowanych salach zamku umieszczono obrazy szkoły hollenderskiej, angielskiej i francuskiej oraz prace reprezentujące miejscowe malarstwo religijne – w liczbie 54, ponadto 49 rzeźb i pewną ilość eksponatów przemysłu artystycznego.

Oglądaliśmy ponadto dwa przepiękne ołtarze późnogotyckie.

Sala t. zw. „rycerskie“ zostają przeznaczone na cele kulturalne – odczyty, zebrania naukowe i tp.

Niezwykle ciekawe i charakterystyczne są eksponaty, reprezentujące miejscowe malarstwo religijne i wystawiające piękne świadectwo wysokiego poziomu artystycznego wykonawców.

Specjalną zwraca uwagę sala tak zw. „Kopernikowska“, z popiersiem wielkiego Polaka.

Zwiedzający komnaty rycerskie winni zwrócić baczną uwagę na herby szlacheckie, wśród których większość jest znana z herbarzy polskich.

W pewnych punktach zamku, gdzie Niemcy zainicjowali przeróbki i rekonstrukcje, uderza wybitny brak smaku i poczucia estetycznego i niezbędnej harmonii architektonicznej.

Wychodzi się z sal zamkowych z uczuciem szczerego podziwu dla tego szczerłego grona pracowników, które przy niemal całkowitym braku środków finansowych, zorganizowało wartościowy przegląd sztuki na ziemi Mazurskiej i dążąc do powiększenia zbiorów ma szlachetną ambicję, by muzeum na Zamku stało się ogniskiem prawdziwej sztuki.

„Nie mieczem, lecz kulturą świeci dziś zamek w Olsztynie“ – słowa te słyseż z ust obecnego kustosa olsztyńskiego zamku.

J. W.

– Dlaczego depesze, szczególnie z Warszawy i z Polski centralnej, nadchodzą z takim opóźnieniem, że ztraca się ich właściwa użyteczność?

– Łączność z Warszawą jest utrudniona. Nadajemy depesze do Ciechanowa, który jednak z braku należytych połączeń przesyła je dalej, jako zwykle przesyłki. W najbliższym jednak czasie sytuacja zmieni się radykalnie. Otrzymaliśmy mianowicie z Ministerstwa stację nadawczo-odbiorczą, t. zw. krótkofalówkę. W niedalkiej przyszłości wszystkie depesze będą nadawane natychmiast, drogą iskrową.

– Jaką łączność utrzymuje Poczta z odległymi i mało zaludnionymi miejscowościami Okręgu?

– Tam, gdzie nie mamy agend pocztowych, do najbliższych placówek zgłaszają i odbierają pocztę, systemem zbiorowym – zarządy gminne.

– Na jakie trudności natrafia Dyrekcja w realizacji programu odbudowy sieci telekomunikacyjnej i uruchomieniu większej ilości swoich placówek?

– Poczta jest instytucją, w której mogą pracować tylko ludzie wykwalifikowani zawodowo. Tych właśnie sił fachowych jest nam specjalnie brak i to jest bodaj największą trudnością w uruchamianiu dalszych placówek i agend pocztowych – jak również w odbudowie sieci telekomunikacyjnej. Załedwie 30 proc. zatrudnianego personelu stanowią wykwalifikowani fachowcy. Reszta – to materiał surowy, który niema pojęcia o pracach Poczty i o jej odpowiedzialności w wykonywaniu świadczeń na rzecz swoich klientów.

– Poczta wykonytuje swoje czynności niemal w przedwojennym zakresie. Korzystanie z jej usług jest najwygodniejsze, najtansze i daje największą gwarancję sprawnego przeprowadzenia manipulacji obrotowych. Bowiern Poczta przyjmuje odpowiedzialność materialną za przyjęte do przewozu przesyłki – konczy ob. Kastyak. (B.)

Złoz nalezna ofiare
na Pomoc Zimowa

Na ekranie

Szalony lotnik

Film o sławnym lotniku radzieckim, Walerym Czkałowie, zdobywcy bieguna północnego.

Świetna mozaika zdjęć lotniczych, przewijająca się przed oczyma widza, osiąga swój punkt kulminacyjny w pełnym napięciu i emocji pokazie lotniczym.

Czkałow niesłychaną brawurą i niezwykłymi wartościami pilota zdobywa przestworza i sympatię widza, śledzącego z zapartym tchem ewolucję «szalonego lotnika».

Pokonując nieufność i bierność, udaje się Czkałowowi zrealizować swoje marzenie i dokonać śmiałego lotu bez lądowania z ZSRR po przez bieguna do Ameryki.

Film «Szalony lotnik» jest triumfem woli i hartu ludzi przestworza i dlatego warto go obejrzeć! (Gem.)

Polska musi nas poznać
Konferencja w Urzędzie Wojewódzkim

Wezorem w gabinecie wojewody odbyła się konferencja, poświęcona zagadnieniu uaktywnienia metod propagowania w centralnej Polsce ziemi warmijsko-mazurskiej, jej potrzeb i możliwości, jej historii, krajobrazu i kultury.

Przemówienie na temat roli, zadań i niedomagań tej propagandy wygło-

sił wojewoda dr. Z. Robel. Dłuższy referat wygłosiła referentka prasowa Urzędu Wojew. ob. Jakubowska.

W dłuższej dyskusji zebrani przedstawiciele miejscowego społeczeństwa uzgodnili wytyczne dla ożywienia akcji propagandowej w Polsce centralnej.

Przywrócić miejscowości polskie nazwy

Akcja, która podaje musza właściwe czynniki

Administracja polska od wielu już miesięcy objęła w posiadanie ziemie warmijsko-mazurską. Przeprowadzono dotychczas szereg prac o znaczeniu państwowym. Istnieje jednak wiele jeszcze zadań, które przy nawale zagadnień, wymagających rozwiązania – zostały pominięte.

Jednym z nich jest sprawa przywrócenia polskiego brzmienia nazwom ogromnej ilości wsi i drobnych miasteczek województwa Mazurskiego.

Główne miasta Okręgu oddawna już nazywamy starymi, poskimi nazwami. Jednak niezliczona ilość osad, wsi i miasteczek posiada dotychczas

nazwy niemieckie, nad wymawianiem których łamiemy sobie język. Jest to przykre, kłopotliwe i całkiem niepotrzebne.

Akcji repolonizacji niemieckich nazw miejscowości – obok przesłanek zasadniczych – posiadałaby również znaczenie praktyczne. Z doświadczenia bowiem wiemy, jak wiele nieporozumień wynika z przekręcania nazw niemieckich przez ludność napływową – nawet przez instytucje i urzędy.

Czas skonać z nienawistnymi pozostałościami niewoli niemieckiej.

(B.)

Tworzymy amatorskie teatry ludowe Zakończenie kursu teatralnego w Olsztynie

W dniu wczorajszym zakończył się w Olsztynie 14-dniowy kurs teatralny, zorganizowany na polecenie Ministerstwa Oświaty przez Towarzystwo Teatrów i Muzyki Ludowej przy współpracy kuratorów trzech okre-

gów szkolnych: olsztyńskiego, gdańskiego i białostockiego.

Kurs ukończyło 38 kursistów i kursorystek, w tym 14 osób z okręgu mazurskiego i po 12 z okręgów sąsiednich.

Kursiści, rekrutujący się spośród nauczycieli, powrócą następnie do swych miejsc zamieszkania i pracy zawodowej, aby zakładać po wsiach i miastach amatorskie bezpłatne teatry ludowe.

Teatry ludowe, które w swym założeniu opierają się na ideologii oświatowo-wychowawczej, mają już w Polsce swoją długoletnią tradycję.

Twórcą ich i zasłużonym działaczem na tym polu był Andrzej Cierniak. Szerzenie oświaty poprzez scenę, pogłębianie przy pomocy żywego słowa, pieśni i muzyki kultu dla tradycji narodowej i obyczaju ludowego ma szczególnie na ziemi odzyskanej doniosłe znaczenie wychowawcze.

Udaną próbka rodzaju działalności rozrywkowo-wychowawczej był pożegnalny występ absolwentów pierwszego kursu, który odbył się wczoraj w auli gimnazjum im. A. Mickiewicza. Młodzi oświatowcy teatralni odegrali inscenizowanego „Latarnika” H. Sienkiewicza oraz wykonali kilka scen z obrzędów koledniczych, urozmaiconych staropolskimi koledami i tańcami ludowymi. Szczególnie zabawna była „Szopka krakowska”, odegrana przez teatr kukiełek.

Licznie zebrana publiczność z przedstawicielami władz miejskich i szkolnych na czele nagrodziła młodych artystów zasłużonymi oklaskami. (z. p.)

Koleje — to arterie w organizmie gospodarczym Państwa.

Od sprawności ich działania zależy obrotowowość, a co za tym idzie — aktywizacja życia gospodarczego.

Od kolejarzy i od klientów PKP zadamy maksimum wysiłku, dobrej woli i inicjatywy!

Szczupły tabor kolejowy — wagonowy i parowozowy — musi być w 100 proc. wykorzystany!

Od tego zależą wyniki i tempa odbudowy Polskiej

Sport

Czortek i Koziolatek bronią barw Polski

Skład reprezentacyjnej ósemki polskiej na rewanżowy mecz bokserski z Czechosłowacją dozna poważnego wzmocnienia dzięki doskonałej formie Koziółka i Czortka.

Przypuszczalny skład naszej reprezentacji przedstawiać się będzie następująco: Czarniecki (Łódź), Miszczuk (Śląsk) lub Jóźwiak (Bydgoszcz), Czortek (Warszawa), Koziolatek (Poznań), Grądkowski (Śląsk), Pisarski (Łódź), Szymara (Poznań) i Klimecki (Poznań).

Dnia 19 bm. na stadionie Wembley w Londynie zostanie rozegrany międzynarodowy mecz piłkarski między reprezentacjami Anglii i Belgii.

Mistrzowie świata w jeździe figurkowej na łyżwach Maxie Herber i Ernest Baier zostali umieszczeni przez amerykańskie władze okupacyjne na „czarnej liście”.

Narciarstwo polskie poniosło dotkliwie straty w czasie ostatniej wojny. Znakomity nasz wszechstronny narciarz Bronisław Czech zginął w Oświęcimiu, Helena Marusarzówna i mistrz polski Władysław Berych zostali rozstrzelani przez Niemców, zjawozowiec Jan Schindler poległ w Afryce, Piotr Kolesar, doskonały skoczek zginął w jednym z obozów koncentracyjnych.

OGŁOSZENIA DROBNE

NADZWYCZAJNY KOMISARZAT do walki z epidemiami organizuje kurs dla dezynfektorów, przy ul. Warszawskiej 85, od dnia 18. 1. 46 r. (godz. 8 rano) 60.

UNIEWAZNIAM zagubiony dowód kolejowy przez D. O. K. P. w Olsztynie, na nazwisko Radarzewska Felicja Irena. 59.

POSZUKUJE żony Marii z Folmanów Dunat, urodz. 18. 6. 1903 r. w Neudiniwie, pow. Reszel. W styczniu 1944 r. przebywała w Królewcu. Wiadomości proszę kierować: Dunat Wincenty, Biskupiec pow. Reszelski — Starostwo 62.

POSZUKUJE żony Grety z Kutrzeńskich Bischof, urodzonej 28. 1. 1917 r. w Alhuojen, pow. Żądzbork. W marcu 1944 r. przebywała w Gdańsku. Wszelkie wiadomości proszę nadesłać: Antoni Bischof, Biskupiec pow. Reszelski. Starostwo. 61.

UNIEWAZNIAM zagubioną książkę „Przewodnik” składową wydaną przez R.K.U. w Olsztynie Nr. 040016, seria A na nazwisko Bykowski Konstanty (ogniomistrz (57-1)

Przetarg nieograniczony

Dyrekcja Okręgowa Polskich Kolei Państwowych w Olsztynie ogłasza przetarg nieograniczony na demontaż kratownicy, rozbiórkę pozostałych części prac wizorycznego mostu drewnianego wraz z izbicami, oraz oczyszczenie koryta rzeki z drzewa i żelaza, na rzece Biebrze — linii kolejowej Grajewo — Białystok.

Słepo kosztorys oraz udzielanie bliższych informacji w gmachu Dyrekcji w Olsztynie pok. 244.

Termin rozpoczęcia przetargu dnia 24 stycznia 1946 r. o godz. 12-iej w gmachu Dyrekcji.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo wyboru dowolnego oferenta oraz prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

Dyrektor Kolei Państwowych 63-1

STYCZEN NA MAZURACH ZWYCZAJE I PRZYŚLÓWIA

Stare polskie zwyczaje na Mazurach zostały w wielkiej mierze wyrugowane przez Niemców. Przesady jednak przetrwały. Istnieje bowiem pewien tajemniczy związek między teraźniejszością a przeszłością.

Dzisiaj jeszcze, choć tak wiele się zmieniło, niejednym grózek lub grózka¹⁾ wnuczętom w gadce²⁾ mazurskiej opowiadają, jako to dawnymi laty bywało, jak wierzone w przepowiednie, — przekazują stare przysłowia polskie. A młodzież słucha i zakarbowuje w pamięci.

Stateczny gbur mazurski godnie żegnał rok stary w świątynicy, tam też witał roczek nowy. Dumiał nad pracą swą zbożną, wypatrywał, jaka też będzie pogoda w dniu pierwszym stycznia.

Toć to przecie jeden z dni dwunastnicy, a wiadomo, że pogoda od pierwszego święta po Trzy Króle odpowiada pogodzie dwunastu miesięcy roku.

Dzień 31 grudnia i 1 stycznia wró-

żyły pogodny i lipiec i sierpień, a więc na z zniw.

„Nowy pogodny — zbiór będzie dorodny” — powiedzieli dawni Mazurzy, wierzą ta. współcześni.

Styczeń, niech by mroźny, jeżeli zapowiadać, że na urodzaj. Według przysłowia: „Styczeń mrozem trzęszczę musi — tedy plon gburza zadusi”.

„Kiedy styczeń najostrzejszy, tedy roczek najplodniejszy”, a „kiedy w styczniu mróz panuje, tedy rolnik podskakuje” z radości.

Niektórzy utrzymywali, że „styczeń łagodny — letni czas płodny”. W każdym razie „styczeń mokry truje plody, wina próżne będą kłody”, a „mało śniegu i wiele deszczu w styczniu na roli — rolnika tak samo jak ogrodnika boli”, najgorzej zaś, kiedy „w styczniu burze i grzmoty — w lato mało dobroty”.

Mówiono na Mazurach, że „kiedy w styczniu muchy grają, gbury pastwy doglądają”, a „kiedy w styczniu muszki grają — niech siana nie roztrwaniają”, zła to zapowiedź: wiosna będzie spóźniona.

»Gdy jasny dzień na Pawła nawrócenie (10 stycznia) całego roku dobre będzie mienie», «kiedy w Pawła jest pogoda, to we żniwa jest dogoda», a znów «światłość jasna w dzień Wincenta (22 stycznia) niesie hojne nam prezenta», bowiem «gdy w Wicenta słonko świeci, żyta dosę i wina wzniece».

Więc dumali, czawali i zapisywali w kalendarzach stateczni gospodarze. A młodym znów różne brednie do głów przychodziły.

W Sylwestra lali wosk, zabawiali się w różne wróżby odnośnie do nadechodzącego roku, a w nocy, kiedy starzy posnęli, chłopcy ptałali figle, aby starym przypomnieć, jak to i oni kiedyś młodymi byli i to samo czynili.

A więc zrana, w Nowy Rok tu i tam ognia pod kuchnią rozniecic nie mogły gospodynie, a to dlatego, że na jednym kominie »zle« jakoweś na psotę ustawiło psią budę z Burkiem, albo zatkało otwór kominowy szmatami, wetknęło w dodatku zdechłego szczura. Gdzieindziej znów na dachu chałupy sterczał wóz drabiniasty. Kto i jak go tam umieścił — tego nikt się nie dowiedział.

W Trzy Króle chodzili starsi chłopacy, a z nimi siurki⁴⁾ od zagrody do

zagrody, zaśpiewali, uzbierali jako zapłatę miechy krupy, maki, sera, wszystko sprzedali karczmarzowi, a za uzyskane pieniądze sprowadzili muzykantów, urządzili zabawę, zaprosili dziewczęta z całej wsi (zwyczaj ten zwal się „Rogale”).

Oj, radowali się nie tylko młodzi, ale także ojcowie i matki, przyglądając się tancom, wspominali młode lata. A było na co patrzeć. W „Korowodach” albo w „Powolniaku” niejedna żonaty i niejedna młoda białka⁵⁾ udział brał.

Młodzież tancowała prymitywnego „Mazurka”, „Pruskiego Krakowiaka”, wybijając hołubce. Wywijano „Ober-tasa” z takim życiem, — dziewczeczki pasiastymi kieckami św. — z usufitu gasiły.

Popisowym tancem dziewcząt był „Zajęczek”⁶⁾, a chłopaków „Zabka”. Są jeszcze dziś tacy, którzy mogliby „Zabka” zatańczyć...

Emilia Sukertowa - Biedrawina

¹⁾ grózek, grózka — dziadek, babka.
²⁾ gadka — mowa.
³⁾ gbur — gospodarz.
⁴⁾ siurki — chłopak mały, pachole.
⁵⁾ białka — kobieta (mężatki nosiły białe czepki).
⁶⁾ Adam Chętnik wykończył do druku pracę p. t. „Pląsy i tance na Mazurach i Kurpiach”.

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. sw. Barbary 1. Telefon Nr. 190. Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca. Redaktor Naczelny: Wl. Mroczkowski
Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13. Administracja czynna w godz. 10 — 14. Konto Nr. 40 w Oddz. Banku „Spółem“ w Olsztynie.

CENY OGŁOSZENI: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodziny i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA: 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. (Prenumeratory otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu Z przyczyn technicznych w poniedziałki pismo narazie nie wychodzi)